Autor izložbe: Matej Gabrilo

Stručna suradnica: Petra Ugrin
Autori likovnog postava: Matej Gabrilo i Petra Ugrin.
Lektura: Graber media d.o.o.

Fotografije:
Matko Biljak, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik
Božidar Vukičević, Muzej Domovinskog rata Dubrovnik
Damir Radnić, privatna arhiva
Radomir Đurđević, privatna arhiva
Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar

Građu ustupili:
Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar
Hrvatski pomorski muzej Split
Župa Škabrnja
Radio Split
Hari Ninčević, privatna kolekcija
Radomir Đurđević, privatna kolekcija

MUZEJ DOMOVINSKOG RATA U SPLITU

Adresa:
Poljička cesta 39,
21000 Split
Telefon:
091 908-1135
E-pošta: domovinski@mdrus.info
www.mdrus.hr

IZLOŽBA

Vukovar Škabrnja Split 1991.

IZLOŽBA SE ODRŽAVA U ATRIJU
ZGRADE GRADSKE UPRAVE GRADA SPLITA
OBALA KNEZA BRANIMIRA 17

POSEBNI GOSTI NA OTVORENJU
BRANITELJI VUKOVARA
Ivan Anđelić – Daktor
Ivica Arbanas

Sjećajući se žrtava Domovinskog rata, a posebno događaja koji su obilježili najteže ratne dane Republike Hrvatske, Muzej Domovinskog rata u Splitu priredio je izložbu „Vukovar, Škabrnja, Split 1991.“. Izložbom su obuhvaćena tri događaja koja su se zbila u studenome 1991. godine kada je u samo nekoliko dana Hrvatima u tri različita hrvatska grada oduzeta svaka nada o mogućem zaustavljanju srpskih napada. Ova izložba organizirana je u spomen na posljednje dane tromjesečne opsade i okupacije grada Vukovara, pokolja hrvatskih civila u Škabrnji te napada Jugoslavenske ratne mornarice na Split.

Izložba je postavljena u atriju zgrade Gradske uprave Grada Splita i sastoji se od tri samostalna no istodobno vizualno i konceptualno povezana dijela. Tri dijela predstavljaju tri hrvatska grada, Vukovar, Škabrnju i Split, a svi oni, zajedno s kartom teritorija Hrvatske iz 1991. čine jednu smislenu cjelinu. U središtu izložbenog prostora nalazi se karta Hrvatske s ucrtanim ratnim događanjima iz 1991. godine te hrvatskim gradovima i selima koji su 1991. godine bili najveće žrtve velikosrpske agresije. Uz kartu izloženi su predmeti koji svjedoče o ratnim stradanjima Vukovara, Škabrnje i Splita 1991. godine.

Vukovar je okupiran nakon najkrvavije bitke Domovinskog rata i tromjesečne opsade u kojoj je poginulo više tisuća hrvatskih branitelja i civila, a grad je gotovo sravnjen sa zemljom. Nakon Drugog svjetskog rata nijedan veći europski grad nije bio izvrgnut tolikom uništavanju. Vukovar je postao simbolom hrvatskog otpora srpskoj agresiji u Domovinskom ratu, ali i simbol patnje i žrtve koju su stanovnici i branitelji Vukovara podnijeli za slobodu Republike Hrvatske. Na izložbi su predstavljeni predmeti koje nam je za ovu prigodu velikodušno ustupio Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar, a izravno svjedoče o najtežim danima bitke za Vukovar. To su predmeti poput tzv. bojler-bombe, improvizirane eksplozivne naprave koju su u Domovinskom ratu koristili pripadnici Samostalnog zrakoplovnog voda Osijek, te pješačkog naoružanja koje su ručno izradili vukovarski branitelji. Posebno nam je zadovoljstvo najaviti i goste na otvaranju izložbe, junake obrane Vukovara, Ivicu Arbanasa i Ivana Anđelića Doktora.

Istoga dana kada je okupiran Vukovar, na drugom kraju Hrvatske, u selu Škabrnji počinjen je još jedan bezuman ratni zločin. Tog kobnog jutra pripadnici Jugoslavenske narodne armije i srpskih paravojnih postrojbi slomili su otpor hrvatskih branitelja i do temelja sravnili Škabrnju. Uništeni su stambeni, vjerski i ostali objekti. Iz spaljenih ognjišta i skloništa izvučeni su civili koje su agresori ubijali iz neposredne blizine, vatrenim oružjem i tupim predmetima. Posjetitelji ove izložbe imaju priliku vidjeti jedan od najpoznatijih simbola stradanja Škabrnje u Domovinskom ratu, kip Bogorodice s djetetom oskvrnut u krvavom pohodu agresora, na kojem možemo zahvaliti župniku crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Škabrnji don Ivanu Rončeviću koji nam je nesebično posudio kip za potrebe izložbe.

U jutro 15. studenoga 1991. godine, Jugoslavenska ratna mornarica s brodova smještenih u Splitskom kanalu napala je Split. Tog su jutra snage Jugoslavenske ratne mornarice cijevi topova okrenule prema Dioklecijanovu gradu te su sijale smrt i razaranje. Granate su padale po luci, Marjanu, Varošu... Kao povijesni kuriozitet ostaje činjenica da je napad Jugoslavenske ratne mornarice predvodio ratni brod s imenom „Split“, što je slučaj nezabilježen u vojnoj povijesti. Posjetitelji izložbe imaju priliku vratiti se u to jutro i poslušati originalne snimke razgovora pripadnika Jugoslavenske ratne mornarice u kojem izdaju zapovijedi o uništavanju Splita te vidjeti predmete koji svjedoče o razaranjima grada pod Marjanom.

Ovu izložbu upotpunit će i fotografije što su ih tijekom Domovinskog rata snimili fotografi Matko Biljak i Božidar Vukičević, a ustupio nam ih je Muzej Domovinskog rata Dubrovnik, na čemu im zahvaljujemo.

Svečano otvaranje izložbe održat će se 14. studenoga 2019. godine, a nakon toga izložba se može razgledati u atriju zgrade Gradske uprave Grada Splita do 9. prosinca 2019. godine.